

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

12 oktober 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Karim Van Overmeire tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ophalen van leerlingen in Ronse door bussen uit Wallonië
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vervangingspools voor leerkrachten

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vervangingspools

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de taalondersteuning in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het opstarten van regionale expertisenetwerken voor ICT-nascholing van leerkrachten

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de loon- en prestatieverschillen in het Nederlandstalig en het Franstalig Onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Declercq tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de startbanen in het onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 12 oktober 2000

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.16 uur.*

Interpellatie van de heer Karim Van Overmeire tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ophalen van leerlingen in Ronse door bussen uit Wallonië

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Overmeire tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ophalen van leerlingen in Ronse door bussen uit Wallonië.

De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, al ettelijke jaren komen elke dag opnieuw bussen uit Wallonië leerlingen uit de Vlaamse stad Ronse ophalen. Volgens de burgemeester gaat het om ongeveer 12 bussen die dagelijks ongeveer 300 leerlingen komen ophalen. Deze bussen beschikken daartoe niet over de vereiste vergunning. Ik heb dit probleem hier al meermaals aangekaart, met name in 1996 en 1997. Telkens werd me beloofd dat daar snel iets aan zou worden gedaan. Ik begrijp echter dat het juridisch bijzonder moeilijk ligt om hiertegen op te treden.

Daarnaast is het ook zo dat deze leerlingen die in Wallonië les volgen, daar onvoldoende of geen Nederlands onderwezen krijgen. Iedereen is het erover eens dat dit de toekomst van deze jongeren zwaar hypothekeert. Natuurlijk kunnen we de vrije schoolkeuze hier niet ter discussie stellen.

Mijn vraag aan de minister is hoe ze dit probleem, in het huidige klimaat van communautaire detente, denkt op te lossen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, ik wil graag een aantal bijkomende vragen stellen in het kader van de ruimere problematiek van het concurrentieel leerlingenvervoer.

Ik heb vandaag vernomen dat het Rekenhof de cijfers heeft aanvaard zoals ze door de gemeenschappen zijn doorgegeven. Dit verwondert me, te meer omdat de Franse Gemeenschap pas een week of twee geleden met een vierde diskette voor de dag is gekomen. Daaruit blijkt dat amper 158 leerlingen uit Vlaanderen door middel van het concurrentieel vervoer naar Wallonië zouden worden gebracht, terwijl voor Ronse alleen al sprake is van ongeveer 300 leerlingen. Als deze cijfers ongewijzigd zijn gebleven, hoe staat de minister dan tegenover de uitspraak van het Rekenhof dat deze cijfers blijkbaar aanvaardt ?

Het concurrentieel vervoer maakt deel uit van het samenwerkingsakkoord dat moet worden gesloten inzake de naleving van de wetgeving betreffende het taalgebruik in het onderwijs. Vorig jaar in november was de minister daar heel optimistisch over. Dit parlement heeft een resolutie goedgekeurd waarin wordt gevraagd dat dit akkoord er voor 15 mei zou komen. Hoever staat het daarmee ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, dit probleem is inderdaad reeds vroeger gesignaleerd. In het antwoord op de vragen die de heer Van Overmeire aan mijn voorgangers heeft gesteld, kwamen telkens volgende aspecten aan bod.

Ten eerste moet eenieder die leerlingenvervoer organiseert, overeenkomstig de verkeersreglementering, beschikken over een machtiging. Die moest worden aangevraagd bij de Vlaamse minister voor

Vanderpoorten

Mobiliteit, na het advies van de minister van Onderwijs. Men stelde vast dat voor de betrokken bussen meestal geen machtiging was aangevraagd. Indien dit wel gebeurde, was het bijzonder moeilijk om de aanvragen binnen het reglementair kader te weigeren.

Ten tweede zou het ophalen van leerlingen in een ander gewest een schending van het territorialiteitsbeginsel inhouden. Hier vielen echter geen privé-initiatieven onder. Het stopzetten van het bedoelde leerlingenvervoer langs deze weg leek toen en ook nu nog bijzonder complex, in het bijzonder vanuit juridisch-technisch standpunt, en zonder enige garantie op succes.

In het kader van het totstandkomen van een Vlaams decreet met betrekking tot de basismobiliteit werden initiatieven genomen om de machtigingen af te schaffen voor alle vormen van geregeld en bijzonder geregeld vervoer, waaronder ook het leerlingenvervoer. Hiermee kwam men tegemoet aan een Europese richtlijn. In juni 1999 besliste minister Stevaert om de machtigingen met betrekking tot het leerlingenvervoer af te schaffen. Deze beslissing wordt echter door de Raad van State geschorst. In het decreet met betrekking tot basismobiliteit dat wellicht een van de volgende maanden in het Vlaams Parlement wordt behandeld, staat eveneens de uitdrukkelijke afschaffing van de machtigingen ingeschreven. Ondertussen verleent de minister van Verkeer machtigingen voor de duur van twee jaar. Het zou goed zijn dat bij de bespreking van het decreet ook de vraag aan minister Stevaert wordt gesteld.

Rekening houdend met het bestaan van gewestoverschrijdend leerlingenvervoer werd voor de telling van de Vlaamse en Franstalige leerlingen in het kader van de financieringswet bepaald dat leerlingen die naar school gaan in het andere gewest en daarbij gebruik maken van concurrentieel leerlingenvervoer, niet mochten worden meegerekend.

Uit gegevens van de Franse Gemeenschap blijkt dat 695 leerlingen met een adres in Ronse zijn ingeschreven in een school van de Franse Gemeenschap. De meeste van die leerlingen zijn ingeschreven in scholen in het Waalse Gewest, een beperkt aantal in scholen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in één Franstalige school in Ronse zelf. Deze cijfers zeggen uiteraard niets over de wijze waarop deze leerlingen naar school worden vervoerd.

Het bestand van de concurrentieel opgehaalde leerlingen van de Franse Gemeenschap – in totaal 158 leerlingen – bevat 37 leerlingen met een adres in Ronse. Hiervan stelt de Franse Gemeenschap dat deze leerlingen beantwoorden aan de definitie van concurrentieële ophaling.

Deze lijst heeft voorwerp uitgemaakt van controle door het Rekenhof, maar tot op heden ben ik officieel niet op de hoogte gebracht van de resultaten van het onderzoek. Ik heb gisteren wel het artikel-tje in de Financieel Economische Tijd gelezen, maar officieel ken ik dat verslag dus niet. We hebben uiteraard naar aanleiding van het artikel gevraagd ons officieel zo snel mogelijk op de hoogte te brengen.

De afspraak is dat de problematiek van het gewestoverschrijdend leerlingenvervoer deel uitmaakt van gesprekken met de Franse Gemeenschap over een aantal andere dossiers, die tijdens de bespreking van de financieringswet aan de orde kwamen. Ik heb vorig jaar inderdaad gezegd dat die gesprekken zouden worden opgestart en dat is ook gebeurd. De volgende afspraak is gepland op het einde van de maand. Het is nu nog te vroeg om conclusies te trekken, we moeten eerst het verslag afwachten. We zullen het in elk geval aan de orde brengen tijdens onze gesprekken. Op een later tijdstip zal ik u daar meer over kunnen vertellen.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Ik kondig aan dat we een motie zullen indienen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Overmeire werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vervangingspools voor leerkrachten

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vervangingspools

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vervangingspools voor leerkrachten en van de heer Martens tot minister Vanderpoorten, over de vervangingspools.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, via de pers, maar ook via tal van brieven en e-mails bereiken ons alarmerende gegevens in verband met het functioneren van de vervangingspool in het onderwijs.

Hoewel de vervangingspool aanvankelijk als bedoeling had afgestudeerde leerkrachten in het onderwijs te werk te stellen en hen er een vaste stek te laten vinden, blijkt in de praktijk dat pas afgestudeerden gewoon niet aan de bak komen. Meer nog, het lijkt er sterk op dat tal van pas afgestudeerden helemaal niet worden opgenomen in de vervangingspool.

Ten aanzien van het veld werd het functioneren van de vervangingspool tijdens de maanden mei en juni echter anders gecommuniceerd. Jonge leerkrachten waren enthousiast en vele scholen zetten geestdriftig de pas om als ankerschool actief te kunnen worden. De VDAB werkt echter met een soort puntensysteem waardoor pas afgestudeerden helemaal niet kunnen meedingen. Dat puntensysteem blijkt nogal eenduidig te werken met het aantal gepresteerde dagen, zodat dikwijls ook heel wat mensen met minder goede beoordelingen bevoorreed worden, wat toch niet de bedoeling van het systeem kan zijn.

En wat te zeggen over pas afgestudeerde leerkrachten die hoe dan ook naar het onderwijs willen, maar om den brode tijdelijk een andere job aannemen die ze onmiddellijk willen verlaten voor een job in het onderwijs ? Die mensen krijgen van de VDAB te horen dat ze eerst werkloos moeten zijn om in aanmerking te komen voor een eventuele plaats in de vervangingspool. Kortom, dit is Kafka. Men wordt niet ingeschreven, zoekt tijdelijk iets anders en krijgt dan te horen dat men beter

geen initiatief had genomen. Dit zijn toestanden ons onwaardig.

Voor de geïnteresseerde leerkrachten die in de pool willen worden opgenomen, verlopen de contacten met de VDAB overigens niet vlot. Men kan uren aan de telefoon hangen met de melding dat alle lijnen bezet zijn.

Daarom wil ik de minister volgende vragen stellen. Is het waar dat door het systeem dat de VDAB hanteert geen enkele selectie op kwaliteit mogelijk is en dat ook onbekwame mensen in het onderwijs worden binnengesluisd ? Wat is de houding van de minister tegenover de computersselecties door de VDAB, waardoor soms mensen in een school tewerkgesteld worden wiens opvattingen haaks staan op het profiel van de school ? Is het volledig uitputten van de uren van de kandidaten wel steeds zinvol, aangezien sommige aanbiedingen hoe dan ook niet kunnen worden opgesplitst ? Gaat niet te veel energie verloren in het opvullen van de pool die begin september ineens leegloopt, als mensen zich uitschrijven omdat ze werk hebben gevonden ? Is met andere woorden een startdatum op 10 of 15 september niet meer aangewezen, wanneer er een beter zicht is op de leemtes in elke school ? Is het zo dat beginnende leerkrachten tot op heden bijna geen deel uitmaken van de vervangingspool ? Hoe staat u daar tegenover ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, het is noodzakelijk om aan het begin van het parlementaire jaar terug te kijken op het functioneren van de vervangingspool. Ik heb met aandacht de interpellatie van de heer De Cock beluisterd. Ik herneem twee van zijn vragen. Is het waar dat door het systeem van de VDAB geen enkele selectie op kwaliteit mogelijk is ? Hoe staat u tegenover het feit dat mensen in een school worden tewerkgesteld wiens opvattingen haaks staan op het profiel van de school ? Ik nodig u uit om het verslag te herlezen van de besprekingen die we daarover hebben gevoerd. Volgens mij is het verkeerd om te polemiseren en te polariseren. Dat is niet de bedoeling van mijn interpellatie.

Ik herhaal dat de CVP de gedachte van de vervangingspool genegen is. Er was bepaald om dit systeem drie jaar te laten werken en dan een evaluatie te maken. Op grond van de vele reacties lijkt het me nodig om dit nu al te doen. Er is wel degelijk een probleem. We moeten nadenken over een veel vluggere objectivering van de vele kritieken. De CVP meldt zich aan als constructieve gesprekspart-

Martens

ner om naar oplossingen te zoeken waardoor de vervangingspool volgend jaar wel in goede omstandigheden kan starten. Met wat de voorbije weken en maanden is gebeurd, vrees ik dat het aantal scholen die zich inschreven voor het project volgend jaar beduidend zal zakken. Dat kan de bedoeling niet zijn. We moeten een systeem ontwikkelen dat door veel scholen wordt gedragen en bij de kandidaat-leerkrachten enthousiasme oproept.

Wat is de stand van zaken ? Wat is het aandeel van de pas afgestudeerden ? Wat is het aandeel van degenen die voorheen in de privé-sector waren tewerkgesteld ? Door het systeem van de vervangingspool zouden deze mensen minstens 1 jaar zekerheid hebben. Ik kan daarover een concreet geval aanhalen. Na een gesprek met de VDAB en de directie heeft een werknemer de privé-sector verlaten. Hij had de toezegging gekregen om in een ankerschool te kunnen werken. Daar vernam hij echter dat hij niet in aanmerking kwam waardoor hij werkloos werd. Ik kan nog andere voorbeelden geven.

Bij de samenstelling van de pool heeft men bovendien nogal wat tijd verloren, doordat men niet vooraf wist dat heel veel mensen zich zouden inschrijven. Men werd blijkbaar overspoeld. Klopt dit ? Na de leegloop zegt men bij de VDAB zelf dat de timing niet goed was en dat men beter op 1 oktober zou starten. Mevrouw de minister, wat is uw houding wat dat betreft ?

Tijdens de eerste besprekingen werd de VDAB een sleutelfunctie toegekend. Vanuit diverse hoeken, onder andere de Raad van State en de VLD-fractie, is er kritiek geleverd. De heer Denys was sceptisch ten aanzien van het monopolie dat a priori aan de VDAB werd gegeven. Ook al doen die mensen hun werk naar best vermogen, toch blijken ze onvoldoende te zijn voorbereid op de behandeling van deze complexe dossiers. Ook organisatorisch zijn er problemen. In het heetst van de periode was het vaak onmogelijk bij de dienst binnen te raken. Ik heb zelf de proef op de som genomen. Ik belde zelfs vanuit de zone omdat de zaak in Roeselare werd behandeld. Roeselare is een schitterende streek. Als men het daar niet kan klaarspelen, dan kan het elders ook niet.

Ik stel dus vast dat de VDAB de dossiers niet altijd op de juiste manier kan behandelen. Mevrouw de minister, wat had u eigenlijk voor ogen ? Een transparant, gebruiksvriendelijk en betrouwbaar systeem bevat edele doelstellingen die we steunen.

Die zijn in de praktijk echter niet gehaald. Zal de rol van de VDAB worden bevestigd ? Hoe denkt u de doelstellingen te bereiken indien de VDAB die sleutelrol blijft bekleden ?

Mevrouw de minister, het systeem zou na een periode van 3 jaar worden geëvalueerd. Men moet dat echter eerder doen en zorgen voor bijsturingen. We moeten trachten reeds tijdens de volgende maanden een vervangingspool aan te bieden waarover de scholen enthousiast kunnen zijn en waar men niet, naargelang het schoolniveau, voor 56 of 44 percent tot toetreedt. Iedereen zou moeten toetreden, want de scholen moeten het systeem schragen. Het mag niet om een top-downstructuur gaan.

Mevrouw de minister, bent u bereid om de timing van de evaluatie opnieuw en in het parlement in alle openheid te bekijken ? De CVP is bereid suggesties te doen waardoor de doelstelling van de vervangingspools kan worden versterkt.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, na de opening van het parlementair jaar en de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober hoor ik een nieuw en constructief geluid vanuit de CVP-hoek. Het was ooit wel anders. Dit verheugt me ten zeerste.

Ik wil hier het positieve aspect laten primeren op het negatieve. Toen we een tijd geleden over dit onderwerp een debat voerden, waren een aantal knelpunten die men nu aanhaalt inderdaad aan de orde. Toch stel ik vast dat zich ongeveer 13.000 mensen hebben ingeschreven. De enkele tientallen negatieve reacties mogen het positieve beeld niet overschaduwen. Indien ze terecht en structureel van aard zijn, moeten we de problemen uiteraard oplossen.

Bovendien is hier steeds gezegd dat we bij de aanvang van dit jaar een gesprek zouden voeren en dat we zouden nagaan waar er moeilijkheden zijn. Minister Vanderpoorten heeft steeds verklaard dat ze dit wilde doen. Enkel over de rol van de VDAB kunnen we moeilijk een grondige evaluatie maken over het al dan niet aangaan van een contract met een derde privé-partner, omdat de deskundigheid pas na verloop van tijd wordt opgebouwd.

Ik ben het eens met de vraag van de heer Martens over de timing. De timing was inderdaad zeer krap. Op een bepaald ogenblik is de periode nog met een week verlengd. Iedereen heeft kunnen zien

Van Baelen

hoe de zaak functioneert. Ik verwacht dan ook dat voor het volgende schooljaar het systeem heel wat sneller en gestructureerder zal werken.

Mevrouw de minister, klopt het dat door het kluwen van voorrangsgerechtigden er moeilijkheden zijn ? De klachten die ik opvang, hebben daarmee te maken. Ik juich toe dat mensen die in de privé-sector werken terugkeren naar het onderwijs. In het verleden hebben ze tal van rechten opgebouwd waardoor ze opnieuw les willen geven. Het gevolg daarvan is echter dat heel wat jongeren veel moeilijker toegang krijgen tot de vervangingspools. Zal de toestand volgend jaar dezelfde zijn ? Zullen mensen uit de privé-sector volgend jaar opnieuw die stap zetten ?

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het systeem van de vervangingspools heeft van onze partij het voordeel van de twijfel gekregen. Men moet het zeker een kans geven en na 1 of 2 jaar een grondige evaluatie maken. Nu echter blijkt reeds dat de start zeker niet vlekkeloos is verlopen. Blijkbaar zijn heel wat als beschikbaar ingeschreven leerkrachten elders aan de slag gegaan. Ankerscholen blijken ook niet altijd te melden dat iemand uit de pool is gestapt, waardoor de gegevensbank niet actueel is.

Mevrouw de minister, wat zult u doen om deze kinderziektes te verhelpen ?

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, bij het operationeel maken van het systeem van de vervangingspool, waar wij positief tegenover staan, is een en ander fout gelopen. Hoe analyseert u de voorbereiding van de VDAB ? Hoe zult u daar in de toekomst mee omgaan ? Het kan toch niet dat de VDAB mensen in die pool opneemt van wie men kon weten dat ze vrij snel elders aan de slag zouden gaan.

In hoeverre was de informatie van de scholen zelf ontoereikend ? Misschien heeft men mensen aangezet om zich in te schrijven, hoewel men kon weten dat ze veel vlugger via andere kanalen werk konden vinden. De heer Van Baelen heeft het cijfer van 13.000 mensen laten vallen. Het zou nuttig zijn

te weten hoeveel van die mensen daar eigenlijk niet in thuishoren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik beaam wat de voorgaande sprekers hebben gezegd. De SP staat positief tegenover het principe van de pool, maar de voorbije maanden heb ik zaken opgevangen die een eventuele bijsturing noodzakelijk maken. De heer Martens heeft gelijk, want de VDAB van Roeselare pakt de zaken nogal centralistisch aan. Een leraar uit Antwerpen slaagde er maar niet in om bij de VDAB van Roeselare binnen te geraken. Hij heeft dan mijn hulp ingeroepen. Dit voorbeeld toont aan dat pas afgestudeerden en de mensen die zich voor de vervangingspool hebben aangeboden niet altijd klantvriendelijk worden behandeld.

Ik stel me ook vragen over de organisatie. Ik had gedacht dat de VDAB dat per streek zou aanpakken, erg dicht bij de scholen. De voorrangregels schrijven voor dat mensen met ervaring eerst aan bod komen. Ook daarbij worden vraagtekens geplaatst. Mensen vragen zich ook af of de keuze geldt voor één net of voor alle netten. Verder voelen mensen met een diploma dat is afgeleverd door een officiële school zich wat gediscrimineerd, want ze hebben minder kansen dan de anderen. Ik hoop dus dat we correcties kunnen aanbrengen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, zoals de andere sprekers blijf ik achter het systeem van de vervangingspool staan. Het systeem moet een kans krijgen, maar dat vergt tijd.

Ik wil u echter een concreet, sprekend voorbeeld geven. Het gaat over twee jonge leerkrachten uit het Leuvense. In juni 1999 hebben ze allebei het diploma natuurwetenschappen behaald. Het voorbije schooljaar hebben ze fulltime gewerkt. Ze hebben dus dezelfde anciënniteit. De ene is opgenomen in de vervangingspool, en werkt sinds de start van dit schooljaar. De andere is niet opgenomen in de vervangingspool, en is werkloos. Dat is onaanvaardbaar. Ik heb dit aan de VDAB gemeld. Het was mijn plicht om te protesteren tegen deze gang van zaken. Ik heb de zaak ook bij onze minister van Onderwijs aangekaart. We moeten echter goed beseffen dat de minister geen verantwoordelijkheid draagt voor dit probleem.

Moreau

Sommigen hebben hier terecht gezegd dat de VDAB zijn sleutelfunctie tot op heden niet heeft kunnen waarmaken. Er wordt controle uitgeoefend via een toezichthoudende commissie, maar in dit concrete geval heeft die commissie blijkbaar niets gedaan. De werkloze leerkracht heeft nog steeds geen uitzicht op een job. Hij is erg gefrustreerd. Als de VDAB op de ingeslagen weg verder gaat, dan zal ik me verzetten tegen dat soort monopolies. Ik sluit me alleszins aan bij de sprekers die stellen dat de wetgever moet optreden. Het mag zo niet verder. Dit ene concrete geval is er alleszins een teveel.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, deze interpellatie is belangrijk, want we krijgen hier de kans onze ervaring mee te delen en daarover van gedachten te wisselen.

De invoering van de vervangingspool is niet vlekkeloos verlopen. U hebt reacties gekregen, maar dat geldt in nog veel grotere mate voor de administratie en voor mijn kabinet. Ook tijdens contacten met de sector worden we daarmee geconfronteerd. We moeten de kinderziekten zo vlug mogelijk uitroeien, want we moeten vermijden dat er onwerkbaar situaties ontstaan. Ik realiseer me dat de mediacampagne over de vervangingspool van het voorjaar vooral bij jonge leerkrachten verwachtingen heeft gecreëerd die niet altijd zijn ingelost. Vandaag is de toestand wat beter, maar in het begin waren er enorm veel inschrijvingen, ook van mensen die zich op de voorrangregeling kunnen beroepen.

Ik wil eerst even herinneren aan de doelgroep en de doelstellingen van het systeem van de vervangingspool. Volgens de decretale bepalingen zijn er drie categorieën leerkrachten. De vastbenoemden zijn elk schooljaar zeker van werk en inkomen. De tijdelijken kunnen aan de slag in een openstaande betrekking of vervangen vastbenoemden voor de duur van een volledig schooljaar. Zij zijn zeker van werk en inkomen voor de duur van een schooljaar. Ten slotte zijn er de interim-leerkrachten, die in de loop van het schooljaar korte interims verrichten. In het basis- en secundair onderwijs zijn er ongeveer 11.000 interim-leerkrachten die het equivalent van 6.000 voltijdse banen uitoefenen.

De arbeidssituatie voor deze interimaire leerkrachten is over het algemeen beneden alle peil. De kans op werk schommelt sterk in de loop van het schooljaar en de interimaris heeft voortdurend te kampen met onzekerheid. Het gemiddeld salaris van de interimaris in het basis- en secundair onderwijs bedraagt niet eens de helft van het jaarsalaris. Het is dus niet te verwonderen dat de groep van beschikbare vervangers elk jaar kleiner wordt en dat een aantal geïnteresseerden in het onderwijs afvloeit. Nochtans hebben de scholen deze reserveleerkrachten evenzeer nodig als hun andere leerkrachten.

Deze vaststellingen hebben we vorig jaar tijdens de bespreking van het decreet naar voren gebracht. Dit blijft het uitgangspunt vormen voor het decreet. De vervangingspool wil de arbeidsvoorwaarden voor deze laatste groep verbeteren en werken inkomenszekerheid bieden gedurende een volledig schooljaar. Dit inkomen is voor veel mensen uitermate belangrijk. Tot deze groep interimaire leerkrachten behoren niet alleen jonge, pas afgestudeerden, maar ook alle tijdelijke leerkrachten die vandaag in een precaire arbeidssituatie verkeren. Dat ook deze laatste leerkrachten behoren tot de doelgroep van de vervangingspool en niet alleen de net afgestudeerden, is duidelijk opgenomen in de toelichting bij het decreet. Dit gegeven werd medegedeeld aan alle potentiële kandidaten en scholen.

Omwille van een aantal omstandigheden was het onmogelijk zich alleen te richten tot jonge, pas afgestudeerde leerkrachten. Ik wil dit later nog verduidelijken. Het lijkt evident dat die leerkrachten die het eerst in de vervangingspool werden opgenomen, een voorrang hebben opgebouwd. Nochtans verkeren ze nog altijd in een onzekere arbeidssituatie. Het is immers een groep die het in moeilijke omstandigheden al lang in het onderwijs heeft volgehouden.

Op de diverse informatiesessies voor scholen en leerkrachten die het departement heeft georganiseerd, was er niemand die dit principe onredelijk vond. Dit principe ligt verankerd in het decreet en wordt vertaald in het puntensysteem dat de VDAB hanteert om kandidaten te selecteren. Mocht men zich alleen tot pas afgestudeerden richten, dan kwam men in een ander systeem terecht en zou dit op reactie stuiten van degenen die reeds een voorrang hadden opgebouwd, maar nog steeds in een onzekere arbeidssituatie verkeren. Deze twee groepen staan wat tegenover elkaar. Dit neemt niet weg dat de verwachtingen, vooral bij jonge leerkrachten, hooggespannen waren. Velen onder hen

Vanderpoorten

waren eind augustus erg ontgoocheld toen bleek dat ze niet in de pool waren opgenomen. De pool was immers voor hen bestemd. Deze reactie hebben we meermaals opgevangen.

We moeten er in de eerste plaats rekening mee houden dat het aantal vacatures voor de vervangingspool beperkt is gebleven. Ze bedroegen minder dan de helft van de 5.600 waarin was voorzien. De interesse voor het poolsysteem bij de pas afgestudeerden, maar ook bij mensen die in andere sectoren aan het werk zijn, was en blijft zeer groot. Er is meer vraag dan oorspronkelijk verwacht, maar er zijn ook meer kandidaten dan men had gedacht. Als de vraag veel groter is dan het aanbod, zal dit de teleurstelling bij jonge werkzoekende leerkrachten alleen maar vergroten.

De oorzaak voor het feit dat deze jonge leerkrachten tijdens de eerste aanstellingsronde niet aan bod kwamen, ligt voornamelijk bij de vele tijdelijke leerkrachten die zich voor alle zekerheid in de vervangingspool inschreven, hoewel zij vanaf de eerste dag van het schooljaar een open betrekking konden opnemen. Er werd hen ook de raad gegeven om in deze pool in te stappen. Minstens 6.000 kandidaat-poolleden verkeerden in die situatie. Zij kwamen eerst in aanmerking voor opname, omdat zij voorrangsgerechtigd waren. Dit zijn de zogenaamde oneigenlijke kandidaten. Het feit dat er zoveel oneigenlijke kandidaten zijn, getuigt in ieder geval van een grote onzekerheid die vele tijdelijke leerkrachten bij het begin van het schooljaar ervaren omtrent hun tewerkstellingskansen. Dit is voor mij een belangrijk signaal en een stimulans om in de nabije toekomst te werken aan een aangepaste regeling.

Deze kandidaten hebben een vlotte toegang tot de pool verhinderd voor de jongeren. Naarmate het kandidatenbestand van de VDAB – in nauwe samenwerking met het departement Onderwijs – werd uitgezuiverd, vinden echter steeds meer jongeren een plaats in de vervangingspool. Dit is in de loop van de maand september gebeurd. Vandaag is dertig percent van de poolleden jonger dan 25 jaar. Dit percentage zal de volgende weken nog stijgen.

Wij waren er ons vanaf het begin van bewust dat de vervangingspool niet onmiddellijk optimaal zou worden ingevuld en dat de pool gedeeltelijk opnieuw zou leeglopen. Het groot aantal voorrangsgerechtigden en de leegloop was nochtans een verrassing en veroorzaakte bij de VDAB een flessenhals in de verwerkingsprocedure.

De optie om later in het schooljaar te starten met de vervangingspool is verdedigbaar. Er is dan reeds een schifting gebeurd van de oneigenlijke kandidaten. Ook voor een latere start in het schooljaar zijn er echter pro's en contra's die wij zorgvuldig moeten afwegen. Zowel de moeizame start van de vervangingspool als het alternatief om later in het schooljaar te starten, zullen worden onderzocht en aan bod komen in een eerste tussentijdse evaluatie, nog voor de aangekondigde later geplande evaluatie.

Ook zal worden nagegaan in welke mate de weinig soepele rechtsregels de integratie van de vervangingspool en een vlotte start van de pool in de weg staan. Deze tussentijdse evaluatie zal er snel komen, zodat we volgend schooljaar in de nodige bijsturende maatregelen kunnen voorzien. Onze eerste prioriteit vandaag is echter de volledige en kwaliteitsvolle invulling van de vervangingspool. Voor een globale evaluatie is het nog te vroeg, maar die blijft behouden in de loop van de volgende periode.

Voor de scholen is het nog te vroeg om te beslissen of ze ook volgend schooljaar al dan niet van de vervangingspool gebruik zullen maken. De reacties van de scholen zijn zeer verscheiden, al naargelang hun ervaring. Ik heb zowel negatieve als positieve ervaringen gehoord. Dit bewijst dat het systeem, eens het op punt is gezet, zijn diensten zal bewijzen.

Ik wens nu de huidige stand van zaken toe te lichten. Vorige week, van 2 tot 6 oktober, was de pool voor iets meer dan vier vijfden ingevuld. Het betreft 2209 leerkrachten op een totaal van 2555, aangeduid in de pool. Deze week wordt de rest aangevuld. De VDAB heeft beloofd dat de opnamebrieven ten laatste morgen naar de scholen en de leerkrachten zullen vertrekken. Vanaf dat tijdstip zal de VDAB instaan voor een permanente aanvulling van de pool. Ook nu nog worden dagelijks leerkrachten ingeschreven die in open betrekkingen terecht komen. Niet zelden worden leerkrachten uit de pool aangeworven door scholen die een leraar zoeken voor een vacante betrekking.

Het aantal leden van de pool onder 25 jaar bedraagt dertig percent. Degenen die er nu nog bijkomen vallen bijna allemaal in deze categorie. In het kandidatenbestand voor de vervangingspool telt de VDAB ongeveer 997 kandidaten met een beroepsbezigheid in de privé-sector. In de groep van leerkrachten die reeds in de pool zijn opgenomen, vertegenwoordigt deze groep zes percent of 141 poolleden.

Vanderpoorten

Ik verwees reeds eerder naar de flessenhals die de VDAB ervaart bij de verwerking. Begin september werd de VDAB vooral telefonisch overspoeld door de reactie van scholen, maar ook van leerkrachten om toegewezen poolleden uit te schrijven. De leerkrachten die hun kandidatuur hadden ingediend voor de pool, maar vooralsnog niet werden opgenomen, reageerden. Dit leidde tot gefrustreerde en boze reacties. Dit is begrijpelijk, want men kon de betrokken diensten niet bereiken noch informatie inwinnen. De betrokken VDAB-dienst heeft aangeboden de vervangingspool later in het schooljaar te laten starten. De VDAB zelf zal de problematiek rond deze moeizame start evalueren en onderzoeken. De operationaliteit van de VDAB-diensten bij de start, en de mate waarin die werd gehypothekeerd door de start van de pool bij het begin van het schooljaar en door de stringente regeling van de rechtspositie, zal mee het voorwerp uitmaken van deze evaluatie. Er zal dus zowel een interne evaluatie zijn, als een gezamenlijke.

Voor leerkrachten die zich benadeeld voelen, bestaat een procedure om een bezwaar in te dienen bij de VDAB. Daarin is voorzien in het decreet op het lerarenambt zelf, en het wordt toegelicht in de brief die de niet-opgenomen kandidaten van de VDAB ontvangen. Voor specifieke vragen omtrent bekwaamheidsvereisten, het statuut en de voorangsregeling in het algemeen wenden de leerkrachten zich het best niet tot de VDAB, maar tot de eigen school of tot het departement Onderwijs, dat daartoe een gratis groen nummer ter beschikking heeft gesteld. Dat werd aan alle kandidaten en scholen bekendgemaakt.

De opdracht van de VDAB om de vervangingspools op een transparante, gebruiksvriendelijke en betrouwbare manier bekend te maken bij de scholen, slaat op de databank waarin de scholen naar vervangers kunnen zoeken. De meeste scholen zijn tevreden over de transparantie en gebruiksvriendelijkheid van de databank. Hun grote klacht betreft echter de betrouwbaarheid van de gegevens. De leerkrachten die men erin vindt zijn vaak niet meer beschikbaar. Tijdens de eerste weken van september was het voor de VDAB inderdaad niet mogelijk om die databank tijdig bij te werken, zodat ze voortdurend achterhaald was.

Sindsdien heeft de VDAB in samenwerking met het departement Onderwijs een aantal initiatieven genomen om de databank op een betrouwbare manier in te vullen. Zo wordt het kandidatenbestand van de VDAB nu voortdurend gelinkt aan het be-

talingsbestand van het departement. Zo kunnen de kandidaten worden opgespoord die al voor een volledig schooljaar voltijds aan het werk zijn in een school.

De VDAB en het departement Onderwijs bellen de geselecteerde kandidaten vooraf op, en vragen of ze nog steeds beschikbaar zijn voor de vervangingspools. Eigenlijk moesten zij dat zelf melden, maar we hebben gemerkt dat dat niet altijd gebeurt. De verantwoordelijkheid ligt dus ook bij de scholen en de kandidaten, die nogal slordig met de gegevens zijn omgesprongen. De VDAB verzoekt de ankerscholen om een toewijzing binnen de twee werkdagen te verifiëren en te bevestigen. De databank wordt voortaan pas aangepast na de bevestiging van de ankerschool.

Vooraf werd gedacht dat deze stappen niet nodig zouden zijn, maar dat blijkt dan toch het geval te zijn. De uitbouw van een betrouwbare databank is tenslotte maar mogelijk mits de actieve medewerking van alle aangesloten scholen. Het zijn de scholen zelf, en niet de VDAB, die leerkrachten zoeken in de databank en hen reserveren voor vervanging. Als scholen poolleden aanstellen zonder in te grijpen in de databank, ondergraven ze de betrouwbaarheid van het systeem.

Een kandidaat die zich inschrijft in de vervangingspool, kan er maar daadwerkelijk deel van uitmaken en in het onderwijs functioneren als hij of zij de volgende selecties passeert. Hij of zij moet door de VDAB worden opgenomen. Dat gebeurt op basis van de criteria die zijn vastgelegd in het decreet op het lerarenambt. Deze criteria hebben betrekking op de ambten en vakken waarvoor de leerkracht zich kandidaat stelt, en waaraan een behoefte bestaat in de pool, het recht op voorrang van de kandidaat en zijn of haar inzetbaarheid. Als de kandidaat door de VDAB wordt opgenomen, krijgt hij of zij een toewijzing aan een ankerschool.

De ankerschool stelt de opgenomen kandidaat aan als tijdelijk personeelslid. De kandidaat moet daarvoor voldoen aan de decretaal bepaalde voorwaarden voor tijdelijke aanstellingen, ook die voorwaarden die betrekking hebben op de bekwaamheidsvereisten. Het is de ankerschool die de kandidaten op deze criteria toetst.

Ook leerkrachten die niet beschikken over de vereiste kwalificaties, maar slechts over voldoende geachte of – nog lager – andere kwalificaties, kunnen zich inschrijven in de vervangingspool. Het gaat vaak om heel valabele leerkrachten die ook vandaag al als tijdelijken aan het werk zijn. De kandi-

Vanderpoorten

daat-poolleden geven zelf op welke vakken zij wensen te geven.

Bij de redactie van het decreet werd er duidelijk voor geopteerd om de toetsing aan de aanstellingsvoorwaarden en de pedagogische kwaliteiten over te laten aan de scholen. Dat is immers geen kern-taak van de VDAB, en het moet tot op vandaag op het lokale niveau gebeuren. Het is de inrichtende macht of de directeur die de kwaliteit bewaakt en de pedagogische bekwaamheid van een leerkracht het best kan inschatten. Deze toetsing overlaten aan de VDAB zou in het onderwijsveld ongetwijfeld worden ervaren als een ernstige inbreuk op de vrije keuze.

Ten slotte is het mogelijk dat poolleden weliswaar beschikken over de formele kwalificaties, maar in de praktijk niet voldoen. In dat geval kan de school de betrokken leerkracht bijsturen, bijscholen en hem desnoods een sanctie opleggen. De school beschikt daartoe over alle instrumenten van personeelsbeleid, waarin reeds vandaag door de rechtspositieregelingen is voorzien voor elk tijdelijk personeelslid.

U had het over toewijzingen die haaks staan op het profiel van de ankerschool. Het decreet op het lerarenambt legt de VDAB slechts één criterium op voor de toewijzing van een poollid aan een ankerschool. De VDAB hoort daarbij zoveel mogelijk rekening te houden met de uitgedrukte voorkeur van de kandidaat. Voorts geeft het decreet de begeleidingscommissie, waarin het onderwijsveld is vertegenwoordigd, de bevoegdheid om terzake nog nadere criteria vast te leggen. De begeleidingscommissie heeft dat ook gedaan, maar dan vooral met betrekking tot een kwantitatieve verdeling van de poolleden over de verschillende ankerscholen. Zo moet de VDAB er onder meer naar streven om elke ankerschool minstens één poollid toe te wijzen.

Deze criteria hebben niet kunnen verhinderen dat bij de eerste toewijzingen eind augustus poolleden werden toegewezen aan ankerscholen met een studieaanbod dat haaks stond op de kwalificaties van de betrokkenen. Het departement was zich daarvan bewust en heeft dit zoveel mogelijk willen ondervangen door bij de publicatie van de ankerscholen ook de studiegebieden van de betrokken scholen te vermelden. Zo konden de kandidaten een weloverwogen keuze maken voor een bepaalde ankerschool die bij hun profiel paste. Dat heeft echter niet altijd mogen baten. Sommige kandidaten heb-

ben gewoon gekozen voor de dichtstbijzijnde school, ongeacht het aanbod ervan.

Ook de VDAB is zich van dit probleem bewust. Na de eerste aanstellingsronde heeft de VDAB dan ook, binnen de krijtlijnen van het decreet en de begeleidingscommissie, zoveel mogelijk rekening willen houden met de voorkeur van de ankerscholen. De ankerscholen konden dan ook na de eerste aanstellingen zelf aan de VDAB laten weten welke kandidaten ze bij voorkeur bij zich verankerd zouden zien. Sindsdien is het aantal klachten hierover drastisch verminderd.

Dat betekent echter niet dat elk poollid steeds de meest optimale toewijzing heeft gekregen of zal krijgen. Men moet er ook rekening mee houden dat de verankering van de poolleden niet de doelstelling is van de vervangingspool, maar slechts een modaliteit ervan. Als er werkelijk geen werk te vinden is voor de leerkracht in de ankerschool, dan kan deze school alsnog de VDAB vragen om een andere oplossing te zoeken. In de praktijk gebeurt dat ook.

U verwees ook naar de opsplitsing van de lesopdrachten. De poolleden ontvangen tijdens hun aanstelling in de vervangingspool hun volledig salaris, ongeacht hun reële tewerkstelling in vervanging. Tegenover dit voordeel staat dat de pool zo efficiënt en volledig moet worden benut, en dat scholen in eerste instantie een beroep moeten kunnen doen op leerkrachten uit de pool. Zo kan het gebeuren dat een leerkracht die ziek is, moet worden vervangen door twee poolleden. Er is enkel in een uitzondering voorzien voor wie reeds voor 80 procent is tewerkgesteld in drie scholen.

Deze verplichting vloeit voort uit de zorg van de overheid voor een doelmatig en zuinig beleid. We mogen echter niet vergeten dat scholen vaak ook los van de pool lesopdrachten moeten verdelen over verschillende kandidaten, hetzij omdat er voor bepaalde vakken een tekort is, en leerkrachten die op de arbeidsmarkt beschikbaar zijn, al deeltijds werken, hetzij omdat scholen verplicht zijn om rekening te houden met de gewone voor-rangsregels voor tijdelijke aanstellingen en lesopdrachten moeten toekennen aan leerkrachten die al deeltijds aan het werk zijn. Ook bij reffectatie rijst dit probleem.

Kortom, er bestaan ook vandaag al regels die maken dat scholen bij de aanwerving van leerkrachten niet steeds de keuze kunnen maken die de beste is voor de leerlingen, want ook dan geldt de voorrangsregeling. Dit probleem moet dan ook

Vanderpoorten

in een ruimer kader worden geëvalueerd en zal aan bod komen in het project van vereenvoudiging van de rechtspositieregeling.

De algemene conclusie is dat er een ruim draagvlak bestaat voor de doelstellingen en basisprincipes van de vervangingspool. De instroom heeft dat bewezen. Iedereen is trouwens voorstander van een verbetering van de werkomstandigheden van de jonge interimaris. Veel van de problemen van de afgelopen weken zijn niet alleen het gevolg van kinderziekten die elke vernieuwing met zich mee brengt. Vooral de combinatie van de vervangingspool met de veel te stringente rechtspositie en voorrangregeling heeft de start bemoeilijkt en in diskrediet gebracht. Aan een ingewikkeld systeem iets eenvoudigs toevoegen kan blijkbaar niet, omdat er met heel veel dingen rekening moet worden gehouden.

De huidige regeling is mee het resultaat van onderhandelingen met vakbonden en inrichtende machten. Dat is een belangrijk gegeven. Een andere uitwerking van de vervangingspool zou nooit het akkoord van deze gesprekspartners hebben opgeleverd, waardoor de vervangingspool nooit echt een kans zou hebben gekregen. Bij de evaluatie van het poolsysteem wil ik, naast een aantal praktische bijstellingen, vooral deze bezwarende combinatie opnieuw laten bekijken.

De noodzaak aan een vervangingspool is duidelijk gebleken. Er moeten positieve en negatieve reacties zijn. De negatieve reacties moeten een signaal zijn om zo vlug mogelijk bij te sturen. Vanuit het departement en de administratie zijn er veel inspanningen geweest om de VDAB te hulp te komen bij de mankementen die optraden.

We moeten de pool ook plaatsen in de ruimere problematiek van de tewerkstellingskansen van jonge leerkrachten. Er wordt me heel vaak gesignaleerd dat er moet worden nagedacht over een andere invulling van stages in het derde jaar van de initiële lerarenopleiding en van het eerste jaar waarin men is tewerkgesteld. We moeten onderzoeken op welke manier er een combinatie van studie en werk tot stand kan worden gebracht. Dat kan in sommige aspecten misschien ook worden gecombineerd met de vervangingspool.

Het aantal studenten leerkracht voor het basisonderwijs is gelukkig fel aan het stijgen. Dat is belangrijk voor de toekomst. Ik wil ook nog opmerken dat de andere onderdelen van het decreet een

groot succes zijn. Op een vrij eenvoudige manier worden daardoor leemten opgevuld. Op het terug instappen hebben een aantal mensen positief gereageerd. Dat dit aantal niet overweldigend zou zijn, wisten we al bij voorbaat.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik dank de minister voor haar uitgebreid en degelijk antwoord. Ik onthoud dat voor het ogenblik vier vijfden van de vervangingspool is ingevuld. Ik onthoud ook dat er voor personeelsleden met moeilijkheden een bezwaarprocedure bestaat en dat er een interne evaluatie komt, één bij de VDAB en één door het departement Onderwijs. Ik neem ook mee dat op dit ogenblik 30 percent van de pool bestaat uit leerkrachten jonger dan 25 en dat dat aantal in de toekomst nog zal toenemen.

De school beschikt inderdaad over instrumenten om mensen bij te sturen. Ik zie toch nog een moeilijkheid als een personeelslid aan een school wordt toegewezen waarvan het profiel haaks staat op dat van de leerkracht. Het is in elk geval goed dat het aanbod van de ankerscholen wordt meegedeeld.

Ik sta voor honderd percent achter het instrument van de vervangingspool. Ik weet ook dat de pool zoals die nu bestaat, mee is onderhandeld door directies en vakbonden. Een van de pijnpunten is inderdaad de rechtspositie van de personeelsleden en de veel te stringente voorrangregeling. Ik ben in elk geval verheugd met uw bezorgdheid voor de kwaliteitsvolle invulling, en het doet me plezier dat u het veld laat weten dat u daar erg mee begaan bent. Het is belangrijk voor de leerkrachten dat ze voelen dat dit een beginnend principe is, maar dat u het niet loslaat en dat er wordt bijgestuurd.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik dank de minister voor haar uitgebreid antwoord. Ik neem me voor om het nog eens grondig te bestuderen. Het is goed om het antwoord te toetsen aan datgene wat in het verslag over de bespreking is opgenomen. Veel collega's hebben immers het woord gevoerd. De meerderheid spreekt over kinderziekten, maar er zijn toch een aantal echte constructiefouten. Vanuit de evaluatie van de VDAB en het departement moet worden gekeken op welke punten er moet worden geamendeerd. De heer Van Nieuwerkerke verwijst naar een zeker centralisme, het feit dat scholen enkel in de positie van gebruiker worden geplaatst en dat er geen ruimte is om te selecteren op basis van profiel en kwaliteit. Dat zit in de teksten inge-

Martens

bakken. In de memorie staat : 'Ankerscholen kunnen een toegewezen kandidaat weigeren, maar kunnen zelf geen andere kandidaat claimen'. Dat verzwakt de positie van de werkgever omdat die zelf niet kan selecteren. De scholen zullen meer bij het hele gebeuren moeten worden betrokken.

Anderzijds heeft de heer Moreau het arbitraire van de pool aangetoond. Ik kan nog meer van die voorbeelden aanhalen. We moeten nu echter eerst de evaluatierapporten afwachten vanuit het departement en de VDAB. We moeten de kans krijgen om daarover van gedachten te wisselen, al is het in de vorm van een beperkte hoorzitting. Dan moeten we oordelen op welke punten het decreet moet worden bijgestuurd via amendementen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Ik sluit me aan bij de heer Martens om alle actoren te horen. Dat is de weg die we moeten volgen.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, daarnet had men het over de rechtspositie van leerkrachten en de problemen die deze met zich meebrengt inzake de vervangingspool. Men suggereert dat men soepeler zal moeten optreden of zaken bijsturen. Bij de teksten over de herwaardering van het leraarsambt heeft men het over flexibele loopbanen. Daardoor zal het nog moeilijker worden om de huidige leerkrachten vastheid van rechtspositie te geven.

Als men nu plots vraagt soepeler op te treden om jongere leerkrachten toegang te geven tot vacatures, dan stel ik me daar toch vragen bij. De rechtspositie zal stringent blijven.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mevrouw Van Hecke, dat zal nu net een van de fundamentele discussiepunten zijn voor de toekomst. De vraag zal zijn in hoeverre we vasthouden aan de zeer stringente regels. Voor de autonomie van de scholen betekent dit een rem, onder andere bij het kiezen van kwalitatief hoogstaande leerkrachten. Toen tijdens de vorige legislatuur het decreet op de lerarenopleiding ter sprake kwam, is dit probleem ook aan

bod gekomen. De vraag was of we in de toekomst de bekwaamheidsbewijzen minder bindend zouden maken. Ook toen reeds zei men dat dit in de nabije toekomst ter sprake moest komen. Het zal geen gemakkelijke discussie zijn, zeker niet buiten het parlement.

De leidraad moet de kwaliteit van het onderwijs zijn. In Vlaanderen is die goed. Ze mag echter niet lijden onder te stringente bepalingen. Ik zal daar vandaag echter geen uitspraken over doen.

Mijnheer De Cock, u had vragen over het profiel. Dat was inderdaad in het begin een probleem. Ondertussen zijn die opgelost. We hebben met de heer Bostyn aan tafel gezeten om te praten over de werking van de VDAB. We zijn dus met hen de dialoog aangegaan. Van mijn Ronde van Vlaanderen die ik met de directies organiseer, heb ik gebruik gemaakt om, telkens na de gewone bespreking, aan de directeurs de kans te geven om specifieke vragen over de pool te stellen aan de mensen van het departement. Ze ervaren dit als zeer positief. Het is duidelijk dat men de zaak moet amenderen. Na de evaluaties zal dit zeker gebeuren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mevrouw de minister, waar komen de afgestudeerden met een diploma van een officiële school terecht ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ook de heer Moreau heeft een concreet voorbeeld aangehaald. Indien u cijfers wenst, dan kan ik u die bezorgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de taalondersteuning in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Gatz tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de taalondersteuning in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, tijdens deze en de vorige legislatuur zijn er reeds veel discussies gevoerd over de situatie van het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel. Onder andere minister Vanderpoorten, haar voorganger en de Vlaamse Gemeenschapscommissie hebben een aantal beleidsmaatregelen genomen die meer dan enig soelaas verschaffen. Vandaag wens ik het echter uitdrukkelijk te hebben over het secundair onderwijs. Ook daar duiken nu een aantal problemen op.

In 1998 diende ik bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie een discussienota in, waarbij ik een analyse maakte van het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel. Ik stelde daarbij vast dat er voor het basisonderwijs heel wat initiatieven worden genomen. Voor het secundair is er echter een gebrek aan taalondersteunende initiatieven. Er is een duidelijke discrepantie tussen beide om de meertaligheid op te vangen. Het klopt dat de situatie niet helemaal vergelijkbaar is. Men zou mogen aannemen dat als leerlingen het curriculum van het basisonderwijs hebben doorlopen, ze een voldoende kennis van het Nederlands hebben om probleemloos de overstap te maken naar het secundair onderwijs. We weten echter dat dit niet altijd het geval is.

Er zijn een aantal problemen die specifiek zijn voor de Brusselse context, waarmee het secundair onderwijs kampt. Zo stijgt al gedurende ongeveer 15 jaar het aantal leerlingen van het basisonderwijs. In het secundair onderwijs is dat pas sinds kort het geval. Dat is niet abnormaal. Ook in Vlaanderen gaan de leerlingenaantallen er niet op vooruit. De laatste 2 jaar stelt men in Brussel een stijging vast van het aantal leerlingen van het eerste en tweede jaar van het secundair onderwijs. De tendens van het basisonderwijs zet zich dus ook later door. Op zich is dat uiteraard een goede zaak.

Het aantal leerlingen dat uit een homogeen Nederlandstalig gezin komt, loopt terug. In 1991 was dit 76,5 procent. In 2000 is dit 58,7 procent. Dit wil zeggen dat het aandeel van de leerlingen met een homogeen Franstalige of anderstalige achtergrond stijgt. Uit contacten met Nederlandstalige leerkrachten blijkt dat de situatie niet eenduidig is. Ze vragen zich af of het hun taak is om zoveel andersstaligen op te vangen. Mevrouw de minister, u weet dat dit niet mijn opvatting is. Ik wil er enkel op wijzen dat sommige scholen zeer goed omspringen met die situatie en een eigen taalbeleid voeren. Andere scholen staan nog nergens waardoor er ongenoegen ontstaat.

Er zijn nog andere problemen die niet eigen zijn aan de Brusselse omgeving en de Vlamingen die er wonen. Ze hebben te maken met een grootstedelijk fenomeen. Zo is er de concurrentie van de scholen aan de rand van Brussel. Vroeger kwamen zeer veel leerlingen van Vlaams-Brabant naar de Vlaamse scholen in de hoofdstad. Dit aandeel is teruggelopen. De stadsvlucht maakt ook dat men er de scholen ontvlucht. Er zijn bovendien mobiliteitsproblemen en het objectieve en subjectieve gevoel van onveiligheid. Al die zaken spelen een aantal Brusselse scholen parten.

In de Kleurennota heeft minister-president Dewael duidelijke taal gesproken over de samenwerking tussen de netten. Ik ben ervan overtuigd dat die, zeker in Brussel, noodzakelijk is. Ook de diverse beleidsinstanties dienen samen te werken. Het overleg tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC is daarbij van groot belang, maar waarom kan de provincie Vlaams-Brabant tot op een zekere hoogte niet bij de samenwerking worden betrokken? Een betere samenwerking zou immers een heel goede zaak zijn.

De meertaligheid moet nog meer als troef worden uitgespeeld. Ik stel de huidige tendens en het huidige beleid dus zeker niet in vraag. Er moet echter worden voorzien in een aantal taalondersteunende initiatieven die aan deze troef worden gekoppeld opdat de toestand niet problematisch wordt.

Ik heb een aantal mogelijke initiatieven op een rij gezet. Ten eerste zou het onderwijsvoorrangsbeleid dat de pijler vormt van het basisonderwijs waarop het taalondersteunend beleid berust, verder uitgebouwd kunnen worden. Dat is nu onvoldoende het geval.

Ten tweede kan ook via de taalklassen goed werk worden geleverd. Tot voor kort bestond er slechts één taalklas in Brussel, in een school in het centrum van de stad. Sinds kort zijn er twee taalklassen bijgekomen, één in Anderlecht en één in Ganshoren. Een dergelijk initiatief zou meer kansen moeten krijgen. Ik verduidelijk dit even, want in tegenstelling tot politieke concurrenten bedoel ik het volgende letterlijk: de klassen moeten niet alleen openstaan voor buitenlanders, maar ook voor eigen leerlingen. Met eigen leerlingen bedoel ik de mensen die al jaren in Brussel leven. Nu is het immers zo dat de onthaalklassen enkel bedoeld zijn om mensen tweemaal per jaar een instapmoment aan te bieden in een Vlaamse school. Men richt zich daarbij met name tot kinderen van asielzoekers die een statuut aanvragen of reeds hebben ontvangen. Dat is zeker een goede zaak, maar het zou de

Gatz

moeite lonen om even na te denken over de nood aan onthaalklassen voor kinderen uit het Nederlandstalig basisonderwijs in het algemeen.

Ten derde is het zeker nodig om de secundaire scholen op de noodzaak te wijzen van het voeren van een school-taalbeleid. U kunt hierbij pas een rol van belang spelen na overleg met uw collega van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De scholen moeten een aantal instrumenten in handen krijgen waardoor ze een dergelijk beleid kunnen voeren.

Mevrouw de minister, u merkt dat ik me niet zo zeer vastpin op wonderrecepten, want wellicht bestaan die niet. Het is eerder mijn bedoeling om de discussie over het secundair onderwijs opnieuw op gang te trekken. Ik heb ook een aantal vragen.

Mijn eerste vraag is een moeilijke. Het onderwerp zou eens in alle ernst bekeken moeten worden. In welke mate is de huidige lichte leerlingen in het secundair onderwijs mee met het niveau dat van het Nederlandstalig onderwijs kan worden verwacht? Ik focus hierbij met name op de overgang van basisonderwijs naar secundair onderwijs. Dat is immers een cruciaal moment, want wie dan mee is, beschikt over een goede basis voor het curriculum van het secundair onderwijs.

Ten tweede, op welke manier zult u het taalbeleid en het taalonderwijs in de secundaire scholen verder uitbouwen en ondersteunen?

Mijn derde vraag is de meest concrete. We hebben nu bereikt dat mevrouw Deckers bijzondere opdrachtgever voor het basisonderwijs is geworden. Dat is een heel goede stap. Na de eerste aftastende gesprekken en terughoudende reacties hoor ik nu van mensen op het terrein dat haar functie stilaan op kruissnelheid komt. Binnenkort zullen we van gedachten kunnen wisselen over de eerste resultaten. Hopelijk kunnen we dit systeem verder uitbouwen zodat meer basisscholen gebruik kunnen maken van deze ondersteuning. Voorkomen is beter dan genezen. Wellicht moet hier en daar al wat worden genezen. Is het niet mogelijk om ook voor het secundair onderwijs een bijzondere opdrachtgever aan te stellen? Ik kijk benieuwd uit naar uw antwoord.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ben heel blij met de interpellatie van de heer Gatz. Hij legt immers de vinger op een serieuze wonde. De discrepantie in Brussel tussen omkadering van ouders en kinderen uit het basisonderwijs en wat daartegenover staat in het secundair onderwijs, kan een gapende kloof worden genoemd.

Van kinderen die de overstap maken naar het secundair onderwijs, wordt in de eerste plaats verwacht dat ze veel zelfstandiger werken. In Brussel krijgt men daarenboven de indruk dat die kinderen, maar ook hun ouders, worden losgelaten. Het gaat vooral over ouders die het zwakst staan tegenover het onderwijs omdat ze vanuit een andere culturele achtergrond niet goed vertrouwd zijn met ons onderwijs. Zij verliezen de pedalen en kunnen het onderwijs niet goed plaatsen. Ze komen dikwijls voor heel grote verrassingen te staan omdat hun kinderen in verkeerde richtingen terecht komen omdat hun capaciteiten onjuist worden ingeschat. In vele gevallen realiseren de ouders zich dit pas na jaren. Vaak worden de jongeren naar die richtingen verwezen omwille van een taalachterstand. Er is bijgevolg een gebrek aan informatie, verwijzing en omkadering. Ook de jongeren die reeds in de secundaire school zitten, wordt veel te weinig aangeboden om buiten de school extra inspanningen te leveren opdat ze kunnen slagen.

De heer Gatz heeft de cijfers gegeven. In 10 jaar tijd was er een evolutie van 76,5 percent naar 58,7 percent kinderen uit een zuiver Nederlandstalig gezin. In sneltreinvaart komt een van huize uit anderstalige schoolpopulatie op het secundair onderwijs af, want in het basisonderwijs zit slechts 15 percent, of nog minder, kinderen van Nederlandstalige ouders. Wij wensen al die kinderen in het secundair onderwijs in Brussel te kunnen opvangen en hopen dat de Brusselse Nederlandstalige scholen daarbij hun aantrekkelijkheid kunnen behouden voor de jongeren uit Vlaams-Brabant. Om die reden is het nodig om extra ondersteuning te bieden.

Ik steun bijgevolg het pleidooi van de heer Gatz om van de meertalige situatie in Brussel een troef te maken. De meertaligheid wordt nog teveel als een last beschouwd. Het zou vooral een troef moeten worden voor de jongeren met een Nederlandstalige achtergrond. De anderstaligen kiezen immers voor het Nederlandstalig onderwijs omwille van de meertaligheid en de goede reputatie. We moeten er dus voor zorgen dat de bestaande kwaliteit van ons onderwijs in Brussel behouden blijft. Het is nodig om vandaag reeds de nodige maatregelen

Grouwels

gelen te treffen. Ik steun ook het idee van de heer Gatz om te onderzoeken of de aanstelling van een bijzondere opdrachthouder voor het secundair onderwijs in Brussel een goede zaak zou zijn.

Ik wil nog even ingaan op een aantal andere bedenkingen van de heer Gatz. Hij had het over de samenwerking tussen de netten. Waar men de nood daartoe aanvoelt, moet samenwerking kunnen. De samenwerking kan immers nuttig zijn. In Brussel bestaat trouwens al een interessante samenwerking tussen de netten, maar die is wel van onderuit gegroeid. Die samenwerking is een verrijking gebleken. Ik benadruk dat we dergelijke samenwerkingsverbanden van onderuit moeten laten groeien zodat men gaat samenwerken op die plaatsen waar men de meerwaarde ervan inziet. Ik denk niet dat in Brussel de markt van leerlingen voor ons secundair onderwijs inkrimpt, integendeel. Ons onderwijs heeft een sterke reputatie van kwaliteitsvol onderwijs, waar men goed talen leert. Ons onderwijs oefent steeds meer aantrekkingskracht uit op de anderstaligen, met inbegrip van de allochtone gemeenschappen. Men kiest voor ons onderwijs omwille van de kwaliteit, en dat strekt ons tot eer. We moeten er daarom voor zorgen dat de afgestudeerden van ons onderwijs uitstekend zijn voorbereid op een opleiding in het hoger onderwijs. Dat zijn enkele algemene bedenkingen. Maar in elk geval betuig ik mijn instemming met wat de heer Gatz hier heeft gezegd.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik kan zelf terugblikken op een 23-jarige ondervinding in Nederlandstalige Brusselse scholen. Het Franstalige onderwijs in Brussel werd 20 tot 25 jaar geleden geconfronteerd met de problemen waarmee wij de volgende jaren zullen kampen. Misschien kunnen we lessen trekken uit wat men toen heeft ondernomen. Op een bepaald ogenblik heeft men paniekvoetbal gespeeld. Men was niet voorbereid op een grote instroom. Vele Franstalige scholen zijn er toen niet in geslaagd om de kwaliteit van hun onderwijs op peil te houden.

Op een bepaald ogenblik hebben de Nederlandstalige scholen van die problemen eventjes kunnen profiteren. Allochtone gezinnen stuurden toen hun kinderen naar onze scholen, omdat de kwaliteit van het Franstalige onderwijs was aangetast. Ook andere Franstalige kinderen zijn toen bij ons terechtgekomen. Het is een moeilijke evenwichtsoe-

fening om de kwaliteitsstandaard te respecteren zonder de opvang van nieuwe leerlingen in het gedrang te brengen. We moeten onze scholen daarbij begeleiden. Ik deel dus de zorg van de heer Gatz, en ook wat mevrouw Grouwels daarover heeft gezegd. Dit probleem moet zo vlug mogelijk worden aangepakt, en we moeten zoveel mogelijk preventief optreden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de situatie van het Nederlandstalig onderwijs van Brussel in het algemeen en van het Nederlandstalig secundair onderwijs in het bijzonder is heel complex. De uitbouw van een competitief netwerk van Nederlandstalige scholen in Brussel is steeds een prioritaire beleidsdoelstelling van Vlaanderen geweest. Het ligt voor de hand dat de aandacht van de Vlaamse overheid in eerste instantie naar het kleuter- en het lager onderwijs is uitgegaan. Want dat onderwijs legt de basis voor het succes of het falen tijdens de verdere onderwijsloopbaan. Maar de bijkomende middelen die Vlaanderen elk jaar voor het secundair onderwijs in Brussel uittrekt, zijn niet onaanzienlijk.

Zo zijn op de Brusselse secundaire scholen voordeliger rationalisatienormen van toepassing ; de leerlingcoëfficiënten voor scholen die in een schoolengemeenschap zijn gelegen, zijn verhoogd ; voor de zogenaamde minimumpakketten zijn de normen van de tweede categorie van toepassing en voor het deeltijds secundair en het buitengewoon secundair onderwijs gelden gunstnormen. Alles bij elkaar vertegenwoordigen deze specifieke maatregelen voor het secundair onderwijs in Brussel een budgettaire inspanning van 126 miljoen frank voor het schooljaar 1998-1999. Deze inspanning wordt jaarlijks herhaald. Cijfers zeggen natuurlijk niet alles. Specialististen zeggen me dat er budgettaire voldoende inspanningen gebeuren voor Brussel. Volgens hen loont het de moeite eens te onderzoeken hoe het geld wordt besteed. Is er niet te veel sprake van overlapping, versnippering, enzovoort ?

Ik geloof niet dat dit in de eerste plaats het gevolg is van een gebrek aan middelen, maar wel van de gehele malaise waarmee Brussel, zoals vele andere grootsteden, kampt. Verpauperde buurten, het mobiliteitsprobleem, de al dan niet vermeende criminaliteit en tal van andere factoren hebben er mee toe geleid dat de stad aan aantrekkingskracht heeft ingeboet. In het schooljaar 1991-1992 kwam bijna 66 procent van de leerlingen van buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vorig schooljaar

Vanderpoorten

is dat aandeel geslonken tot 57 percent. Zolang de aangehaalde problemen niet grondig worden aangepakt – en dat is niet de bevoegdheid van de Vlaamse overheid – zal een kentering ten goede uitblijven. Gelukkig lijkt hierin nu stilaan toch verandering te komen.

De vraagsteller vergelijkt de situatie van het secundair onderwijs in Brussel met die van het basisonderwijs aldaar. Hij stelt dat de problemen er mutatis mutandis gelijkaardig zijn. Volgens mij gaat deze stelling niet zomaar op : de taalachtergrond van de leerlingen en ook de kennis van het Nederlands van de leerlingen verschilt in beide gevallen.

Wat de taalachtergrond betreft, is het aandeel van leerlingen uit taalgemengde en anderstalige gezinnen in het secundair onderwijs de jongste jaren toegenomen. Maar het aantal leerlingen uit homogene Nederlandstalige gezinnen of gezinnen waar één van de ouders Nederlandstalig is, bedraagt vandaag ongeveer 79 percent. Dat cijfer is nog steeds beduidend hoger dan dat in het kleuteronderwijs – 39 percent – of in het lager onderwijs – 52 percent.

Ook wat de kennis van het Nederlands betreft, verschilt de situatie. In het basisonderwijs is er een grote instroom van leerlingen die totaal Nederlandsonkundig zijn. Op het secundaire niveau is dat gelukkig minder het geval. Franstalige leerlingen die eerst het Franstalig basisonderwijs volgden en nadien hun secundaire studies in het Nederlands afwerken, zijn nog steeds vrij zeldzaam. Toch lijkt zich ook hier een evolutie af te tekenen naar een toename van Nederlandsonkundigen.

Het is almaar minder het geval dat Franstalige leerlingen na het beëindigen van het Nederlandstalig basisonderwijs automatisch naar het Franstalig secundair onderwijs gaan. Meer en meer vatten ze ook het secundair onderwijs in het Nederlands aan. Het Nederlandstalig onderwijs te Brussel geniet immers nog steeds een uitstekende reputatie en wordt kwalitatief vaak hoger aangeschreven dan het Franstalig onderwijs.

Men kan echter moeilijk stellen dat deze leerlingen totaal Nederlandsonkundig zijn, want ze hebben al jaren Nederlandstalig onderwijs gevolgd, en hebben een Nederlands getuigschrift basisonderwijs behaald. Men kan dus niet willekeurig de factor gezinstaal van een leerling uitspelen om bijkomende middelen te eisen. Andere initiatieven, zoals het onderwijsvoorrangsbeleid en de onthaalklassen

voor anderstalige nieuwkomers zijn er juist op gericht om de leerlingen van vreemde origine die de basiskennis van het Nederlands niet hebben verworven, bijkomend te ondersteunen. Deze initiatieven worden momenteel grondig geëvalueerd, met het oog op een nog coherenter en efficiënter beleid. Waarschijnlijk zal de definitie van doelgroep-leerling opnieuw worden bekeken.

Niet enkel het departement Onderwijs, maar ook andere instanties zoals de Vlaamse Gemeenschapscommissie nemen maatregelen om het probleem van de taal- en culturele heterogeniteit van de schoolbevolking in de Brusselse scholen aan te pakken. Ik heb de intentie om hierover met de betrokkenen te overleggen, vooral met het oog op een betere coördinatie en een efficiëntere inzet van de middelen.

De aanstelling van een bijzondere opdrachthouder voor het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel is voorlopig niet aan de orde. Een jaar geleden is mevrouw Deckers voor het basisonderwijs aangesteld. Het basisonderwijs wordt in verschillende fasen aangepakt. De eerste fase zou een 35-tal scholen behelzen. Nadien komen er een aantal scholen bij en worden de zaken geëvalueerd. Pas dan zullen we overwegen of ook het secundair onderwijs een opdrachthouder nodig heeft.

Niet alleen in Brussel, maar overal in Vlaanderen merkt men een verschillende evolutie tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs. In het basisonderwijs wordt men de laatste jaren dikwijls geconfronteerd met de innovatiezorg, de zorgverbreiding, het onderwijsvoorrangsbeleid en dergelijke. Daardoor hebben de leerkrachten veel expertise verworven. Bovendien is het soms een voordeel dat de leeftijd van de kinderen het contact met de ouders nodig maakt. Leerkrachten maken er zelf een punt van eer van om ouders te contacteren als deze niet uit eigen beweging opdagen. Deze attitude is niet zo sterk aanwezig in het secundair onderwijs. De leeftijd van de leerlingen speelt daarbij een rol.

Er is ook een reële kloof tussen het basis- en het secundair onderwijs. Niet alleen de toestand in Brussel en de taalomstandigheden spelen een rol. De kloof inzake omkadering moet genuanceerd worden bekeken. Het basisonderwijs klaagt dat de omkadering van het secundair onderwijs veel groter is. Dat geldt ook voor Brussel, waar de omkadering van het secundair onderwijs uitgebreider is. Misschien blijkt dat niet onmiddellijk uit de budgettaire cijfers. Het is nochtans een feit omdat andere normen, via een omweg, voor bijkomende

Vanderpoorten

middelen zorgen. Brussel heeft in het algemeen gunstiger normen, en dit kost ons uiteraard meer.

De samenwerking tussen de scholen moet van aan de basis groeien. Dit gebeurt ook vaak zo. Het grote voordeel is dat men op die manier ervaringen kan uitwisselen. Verder wordt gewerkt aan een gelijkkansendecreet. De basistekst zal hier in de commissie worden besproken. In dit decreet zullen veel van deze elementen ter sprake komen. Ik denk aan de zorgverbreding, het onderwijsvoor-rangsbeleid, de anderstalige nieuwkomers of de non-discriminatieverdragen.

We zullen nagaan of in Brussel extra maatregelen nodig zijn en op welke wijze de bestaande maatregelen beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Het is belangrijk om de aandacht op de problematiek in Brussel te vestigen, maar die komt ook in andere grote steden voor. Ik bedoel voornamelijk de algemene problemen en niet zozeer de taalproblemen.

We voorzien dat dit gelijkkansendecreet nog tijdens dit parlementair jaar wordt afgerond. Zodra de tekst aan de parlementsleden wordt overgemaakt, stel ik voor dat het thema Brussel aan de orde komt in deze commissie.

De voorzitter : De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik was inderdaad nog een element vergeten. We zien duidelijk dat de doorstroming van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs vanuit de Nederlandstalige scholen goed, zelfs steeds beter verloopt. Op dit ogenblik gaan meer dan 8 op 10 leerlingen van het Nederlandstalig basisonderwijs naar het Nederlandstalig secundair onderwijs over. Eén op tien gaat naar een Nederlandstalige school buiten Brussel. Het verlies bedraagt dus één op tien en dit wordt nog teruggedrongen.

Ik verheug er me op dat de minister het bestaande instrumentarium aan een evaluatie onderwerpt, en daaraan is de definitie van de doelgroep leerling gekoppeld. De minister heeft er zich toe geëngageerd om die thematiek aan de orde te stellen bij het indienen van het gelijkkansendecreet voor het einde van het parlementaire jaar.

De minister zegt dat het secundair onderwijs in Brussel via een normensysteem reeds meer middelen krijgt en spreekt van 126 miljoen frank. Ik

vroeg in mijn interpellatie niet om meer geld. Dit gold wel voor het basisonderwijs, maar in het secundair onderwijs ligt dit anders. Ook in het basisonderwijs is men echter tot dit scharniermoment gekomen.

De normen die tot voor kort in Vlaanderen golden om Brussel te ondersteunen omwille van het feit dat er te weinig leerlingen waren, zijn voor een belangrijk deel achterhaald. Er zijn voldoende leerlingen, soms zelfs teveel, maar in een meertalige context. Hetzelfde doet zich voor in het secundair onderwijs. Nu nog is er een achteruitgang van het aantal scholen, maar er doet zich een lichte vooruitgang voor in het eerste jaar van het secundair onderwijs. We mogen verwachten dat de situatie zich stabiliseert of zelfs licht verbetert.

De extra omkadering voor het feit dat er minder leerlingen zijn, wordt dan een overbodig argument. Men kan zich in de toekomst aan deze situatie verwachten. Er moeten dus andere normen worden bedacht die meer gericht zijn op die meertaligheid. Ik besluit mijn repliek door te stellen dat meer leerlingen een goede zaak zijn, maar dat de kwaliteit behouden moet blijven. Dit is niet uitsluitend een zaak van geld.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : De minister heeft gezegd dat voor het secundair onderwijs nog even wordt gewacht om een gelijkaardig systeem in te voeren als wat voor het basisonderwijs geldt, namelijk de bijzondere opdrachthouder. Dit jaar is hiermee in het basisonderwijs van start gegaan. Volgend jaar zal het aantal basisscholen worden uitgebreid. Vervolgens wordt alles geëvalueerd. Dan zal men reeds drie jaar verder zijn.

We zullen, veel eerder dan men wil geloven, met de hele problematiek worden geconfronteerd. Daarom wil ik opnieuw de vraag stellen of, nu de problemen inzake taalcomplexiteit nog overzichtelijk zijn en er nog voldoende Nederlandstalige kinderen zijn, de scholen niet nu reeds een taalbeleid zouden opbouwen. Op die manier zullen ze voorbereid zijn en niet overspoeld worden door anders-taligen. Als het Nederlandstalig onderwijs niet wordt overspoeld door anderstaligen, dan betekent dit dat we onze goede reputatie kwijt zijn. Dat zou ik sterk betreuren. We kunnen het beter nu onderzoeken, en snel iemand aan het werk zetten om uit te zoeken hoe we ons kunnen wapenen om de kwaliteit van het onderwijs in de toekomst hoog te houden.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil daar nu niet met ja of neen op antwoorden, maar ik wil het ook niet doorschuiven naar een verre toekomst. Dit kan een onderdeel zijn van de discussie over het gelijkheidsdecreet, die nog dit jaar zal plaatsvinden. De conclusies die daaruit getrokken worden, kunnen dan worden uitgewerkt. Er kan voorzien worden in een apart luik voor deze specifieke problematiek.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het opstarten van regionale expertisenetwerken voor ICT-nascholing van leerkrachten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het opstarten van regionale expertisenetwerken voor ICT-nascholing van leerkrachten.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, met mijn interpellatie wil ik de regionale expertisenetwerken zeker niet in vraag stellen. In uitvoering van de top van Lisbon is het een goede zaak dat er wordt geprobeerd in diverse regio's deskundigheid te mobiliseren en op gestuurde wijze in een aanbod te voorzien voor leerkrachten en scholen, hetzij voor pedagogische doelen, hetzij voor de organisatie van de school. Netoverschrijdend wordt het ook als voorwaarde gesteld. We hebben daar geen problemen mee en we steunen het dan ook principieel.

Wel willen we met veel aandacht volgen wat er verder mee gebeurt. Welke communicatie zal er tussen deze netwerken onderling zijn ? De deskundigheid die moet worden gemobiliseerd, moet in belangrijke mate nog worden ontwikkeld. Ze is er nog niet. ICT zit nog steeds wat in de sfeer van trial en error. Er wordt heel wat uitgetoet, van goedbedoeld amateurisme tot een soort van versmalde professionaliteit. Voor een toepassing in het onderwijs mogelijk wordt, is er nog veel werk te doen. Het zou goed zijn om, bovenop wat u reeds doet, ook na te gaan hoe u de zich ontwikkelende knowhow kunt samenbrengen om deze aan te bieden aan de scholen.

We hebben een aantal vragen over de praktijk, meer bepaald over de operationalisering. We werden door het veld gealarmeerd. Het besluit van augustus 1999 had al een lange voorgeschiedenis. Er werden reserves geformuleerd door de Raad van State en door de Inspectie van Financiën. Het document werd dan bijgewerkt. Om te beantwoorden aan de verzuchtingen van de Raad van State hebt u het besluit ook verankerd in het decreet dat we gisteren hebben goedgekeurd. Tot zover is er geen probleem.

Ik heb echter begrepen dat de aanvragen begin mei moesten zijn ingediend bij uw diensten. De Vlaamse regering zou in juli een beslissing nemen over de goedkeuring van de aanvragen. Ik heb de ontwikkelingen na het indienen van mijn interpellatie niet meer nagevolgd. Het is dus mogelijk dat het de laatste weken in een stroomversnelling is gekomen. Mijn informatie betreft de situatie van een week geleden. Toen waren de aanvragen nog lang niet goedgekeurd. Nochtans was verwacht dat er op 1 september kon worden gestart. Dat bleek niet zo te zijn.

Welke projectvoorstellen liggen er voor ? Over hoeveel gaat het ? Hoeveel werden er geselecteerd ? Bent u klaar met een lijst van voorstellen die u in aanmerking wilt nemen voor betoelaging ? Is dit reeds aan de regering voorgelegd ? Zo ja, wanneer is dat gebeurd, zo neen, waarom nog niet ? Hoeveel staat het met de overeenkomsten die moeten worden afgesloten tussen de Vlaamse regering en de netwerken waarin – met de woorden uit uw eigen nota – één instelling de pen houdt ? Pas als die er zijn, zullen zij operationeel zijn. In de instellingen leeft bezorgdheid over de operationalisering. Zij vragen zich af over welke middelen zij zullen kunnen beschikken. Als er nog geen overeenkomsten zijn, waaraan is die vertraging dan te wijten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 1999 regelt inderdaad, passend in het beleid omtrent nieuwe media, de procedure en de voorwaarden voor het verzekeren van dat nascholingsaanbod. Op 22 december is een oproep gestuurd naar de hogeschole, de universiteiten en de nascholingsinstanties. Op 17 maart van dit jaar, de uiterste datum, werden zes samenwerkingsvoorstellen ingediend.

Vanderpoorten

Deze voorstellen werden op 30 maart beoordeeld door een commissie, samengesteld door de secretaris-generaal van het departement Onderwijs, conform artikelen 8 en 9 van het besluit van 10 december 1999. De voorstellen werden beoordeeld op basis van de criteria vastgelegd in artikel 7 van hetzelfde besluit. Op basis van de evaluatie van de commissie werd de samenwerkingsverbanden gevraagd hun voorstel in mindere of meerdere mate bij te sturen. Dit resulteerde uiteindelijk in vijf bijgestuurde voorstellen. De samenwerkingsverbanden van twee voorstellen dienden namelijk een gezamenlijk project in.

Ik heb het advies van de beoordelingscommissie integraal gevolgd, en heb een voorstel tot overeenkomst met elk van de netwerken van de vijf positief beoordeelde voorstellen geformuleerd. Deze lijst werd nog niet voorgelegd, omdat de Inspectie van Financiën om begrotingstechnische redenen een negatief advies heeft verleend. Ik heb daartegen beroep aangetekend bij de minister van Begroting.

Een definitieve beslissing is tot op heden nog niet gevallen. Alle instellingen werden daarvan op de hoogte gebracht. Dit is de reden van de opgelopen vertraging en van het feit dat de lijst nog niet werd voorgelegd voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse regering. Van zodra de minister van Begroting een beslissing heeft genomen, zal de procedure worden voortgezet.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Hoe moet het nu concreet op het terrein ? Dit kan nog een paar weken duren, hoewel het de bedoeling was om op 1 september te starten. Kunnen zij intussen starten, of moeten ze wachten ?

Zult u de techniek toepassen die ook bij omzendbrieven wordt toegepast, zodat er kan worden gestart, waarna alles achteraf wordt geregeld ? Hoe zal een en ander in de praktijk verlopen ? We hebben er gisteren nog op gewezen dat er vaak retroactief wordt gewerkt. Gebruikt u die methode ook nu ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Het gaat om overeenkomsten die tussen de betrokkenen en de minister van Onderwijs moeten worden afgesloten. We moeten dus wachten. Ik heb dit voorgelegd aan

de regering. Het is de minister van Onderwijs die de overeenkomst afsluit.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mevrouw de minister, wat zijn de redenen van het negatief advies van de Inspectie van Financiën ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Als ik me niet vergis, heeft het te maken met de wijze van gunning. Het ging niet over de bedragen op zich.

De heer Luc Martens : Dat is wel eigenaardig, want vroeger was men ertegen. Ik heb die adviezen gelezen. Naderhand hebt u het bijgestuurd, en uiteindelijk werd er toch een positief advies gegeven. Dat betekent dat men akkoord ging met uw beslissing over de overeenkomsten. Wat zijn dan de nieuwe elementen sinds dat gegeven akkoord ?

Minister Marleen Vanderpoorten : We willen u daar graag verder over informeren, want we vinden het zelf een vervelende zaak. Iedereen wil dat van start zien gaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandebroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de loon- en prestatieverschillen in het Nederlandstalig en het Franstalig Onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandebroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de loon- en prestatieverschillen in het Nederlandstalig en het Franstalig Onderwijs.

De heer Vandebroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandebroeke : Mevrouw de minister, ik heb deze vraag al in het verleden gesteld, maar ik doe het vandaag opnieuw. Tot op heden heb ik echter nog geen bevredigend antwoord gekregen.

Net voor het reces heb ik een vraag om uitleg gesteld. Ik heb de minister daar toen misschien een beetje mee overvallen. Het antwoord was in elk geval niet duidelijk. Tijdens het reces heb ik dan een schriftelijke vraag aan de minister gericht. Ook

Vandenbroeke

dat antwoord bevredigt me niet helemaal. U stelde daarin dat u bij uw diensten navraag zou doen om een zo correct mogelijk beeld te krijgen. Verder heb ik de indruk dat vanuit de hoek van de vakbonden rond dit thema warm en koud wordt geblazen. Wat me nog meer heeft verwonderd, is dat hetzelfde gebeurt in Klasse, een blad dat ik nochtans erg waardeer. De ene keer onderschrijven ze de cijfers uit het OESO-rapport, de andere keer nuanceren ze die en proberen die te weerleggen. Het is in elk geval erg onduidelijk. Ik hoop dat u nu correcte informatie kunt bieden.

Is het zo dat er een verschillende interpretatie wordt gehanteerd inzake prestatie-uren? Klopt het dat voor het Nederlandstalig onderwijs enkel met klokuren wordt gerekend en dat voor het Franstalig onderwijs wordt uitgegaan van een algemene aanwezigheid op school naast lesvoorbereidingen? Wat is nu het enige echte correcte antwoord?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : De problematiek is inderdaad reeds aangehaald voor de vakantie. Uit het laatste OESO-rapport blijkt inderdaad dat de verloning van het onderwijspersoneel in de Franse Gemeenschap in 1998 hoger ligt dan in Vlaanderen.

Reeds tijdens onze vorige discussie in juni heb ik geprobeerd een en ander te nuanceren. Deze indicator dient gerelateerd en gecombineerd te worden met de onderwijsprestaties in de verschillende landen en regio's die aan bod komen in het OESO-rapport. Daarenboven betreft het een momentopname van 1998. Die houdt uiteraard geen rekening met de op gang zijnde gelijkschakeling van de wedde van kleuteronderwijzer met die van regent, noch met de initiatieven die in mei werden genomen inzake CAO V.

De door de OESO gehanteerde methodologie is evenwel complexer en de internationale definitie die geldt voor deze loonindicator is ruimer dan het statutaire barema per personeelscategorie. Dit betekent onder andere dat de vergelijkingen in het OESO-rapport, wat Vlaanderen betreft, gebaseerd worden op de brutojaarsalarissen, vermeerderd met het vakantiegeld en de eindejaarstoelagen, en zonder rekening te houden met de patronale RSZ-bijdragen.

Momenteel voert het OESO-secretariaat – mede op vraag van de Vlaamse Gemeenschap naar aanleiding van de discussie in juni – een bijkomende kwaliteitscontrole uit om uit te maken of alle landen en regio's de correcte basisgegevens hebben aangeleverd. De bruikbaarheid van een dergelijke internationale indicatorenpublicatie staat of valt immers met de onderlinge vergelijkbaarheid van de dataset. De discussie in deze commissie zal wellicht aanleiding geven tot een bijsturing van het systeem. Wat het resultaat van dit onderzoek ook moge zijn, op het einde van dit jaar zal mijn administratie het OESO-rapport in Vlaamse context hebben vertaald. Deze Vlaamse indicatorenpublicatie zal hoe dan ook correct en vergelijkbaar materiaal bevatten, ook inzake deze loonproblematiek.

De loonproblematiek is ook voortdurend aan de orde in de onderhandelingen met de vakbonden. We zijn niet verantwoordelijk voor wat in Klasse wordt gepubliceerd, maar dit kan wel aanleiding geven tot verwarring. Daarom heb ik de vakbonden gezegd dat we over lonen zullen praten, maar met alle cijfers op tafel. Daarvoor is nog enig onderzoek aan de orde. Alle actoren hebben er baat bij dat de cijfers die op tafel liggen correct zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Declercq tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de startbanen in het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Declercq tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de startbanen in het onderwijs.

Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we vernemen in de pers dat in Vlaanderen 315 laaggeschoolden een startbaan zouden krijgen in het onderwijs. Op zich lijkt ons dat een positief initiatief, maar graag kregen we toch enige verduidelijking. We hebben ook vragen over zowel de jongeren die een kans krijgen als inzake de invulling van de opdrachten. De eerste honderd vroege schoolverlaters zullen worden ingeschakeld om geweld op school tegen te gaan.

Declercq

Eerst wil ik stilstaan bij de vroege schoolverlaters. Het zijn meestal jongeren die het om de een of andere reden zelf erg moeilijk hebben gehad. Ze hebben problemen om mee te kunnen of kunnen zich moeilijk aanpassen aan het schoolregime. Vaak hebben die jongeren tal van ontgoochelingen en vernederingen meegemaakt en haakten ze vroegtijdig af. Soms waren ze zo moeilijk op school dat de scholen zich genoodzaakt zagen ze uit te sluiten. Het zijn ook vaak jongeren die in hun thuis- of instellingsomgeving niet altijd de nodige steun vinden of onvoldoende kracht hebben om door te zetten. Zelf heb ik 19 jaar gewerkt in een school voor buitengewoon beroepsonderwijs. Ik heb weinig vroege schoolverlaters gekend die geen problemen hadden.

Verder lezen we dat nog niet is bepaald waarvoor de laaggeschoolden precies zouden worden ingezet. 'We laten de invulling van de jobinhoud over aan specifieke noden van de school. Laaggeschoolden kunnen na een monitorenopleiding perfect als animator werken.'

Er staat ook dat voor de laaggeschoolden een rol als vertrouwenspersoon tussen de leerling en de leraar is weggelegd. Die jongeren hebben vaak zelf een moeilijk schoolverleden en zullen sneller met de problemen vertrouwd geraken en worden gecoördineerd.

We moeten uiterst voorzichtig omgaan met die gegevens. Het is helemaal niet evident dat jongeren die het moeilijk hebben gehad, deze pedagogische taken op zich kunnen nemen. Ik heb de situatie zelf meegemaakt, en de theorie klopt niet. Tal van onderzoeken tonen aan dat degenen die thuis gepest worden, vaak zelf pesten op school, of omgekeerd. Het ervaren van geweld leidt niet tot het afzweren ervan, wel integendeel. Ook in de geschiedenis merkt men dit proces.

We pleiten voor een duidelijke en concrete taakomschrijving voor die jongeren. Het kan gaan om het verfraaien van gebouwen of kleine herstellingen. Wat de pedagogische opdrachten betreft, kunnen ze bijvoorbeeld een studiemeester ondersteunen, een voetbalmatch begeleiden, enzovoort. Ze kunnen echter onmogelijk zelfstandig pedagogische taken uitvoeren. Zowel voor de jongeren als voor de school dient dit project een meerwaarde te bieden. Een goede selectie van de jongeren is zeer belangrijk. Er is een groep jongeren die het nooit zal halen op de gewone arbeidsmarkt. We moeten te allen prijze vermijden dat die jongeren afsteve-

nen op een nieuwe mislukking of ontmoedigd opnieuw werk moeten zoeken.

De jobomschrijving moet zeer duidelijk en begrensd zijn, waarbij zelfstandige pedagogische opdrachten zijn uitgesloten. Vragen over de verantwoordelijkheid bij ongevallen moeten worden uitgeklaard. We pleiten er ook voor dat de school een begeleider aanduidt voor die jongere, ook al kan dit een extra druk leggen op die school. Het staat buiten kijf dat het geven van kansen aan vroege schoolverlaters positief is, maar toch wensen we enige verduidelijking over de inhoud en de wijze waarop dit zal gebeuren.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, men moet degenen die de school vroege verlaten kansen geven op de arbeidsmarkt. Men moet daarvoor een extra inspanning doen. De vraag is of dit het best gebeurt door ze toe te wijzen aan één school.

In Brussel is er een project waarbij er een soort vliegende klusjesploeg werd opgericht. Ze wordt ingezet voor het verfraaien van schoolgebouwen. Alle scholen kunnen daar effectief een beroep op doen om bijvoorbeeld schilderwerken uit te voeren. De jongeren krijgen tegelijkertijd een opleiding. Ze leveren zeer nuttig werk dat erg wordt gewaardeerd. Het is voor die jongeren belangrijk dat ze ervaren dat wat ze doen ook wordt gewaardeerd. Voor de scholen is dit een prachtoplossing. Ze hebben dikwijls zelf zeer weinig middelen om een aantal noodzakelijke werken te laten uitvoeren.

Dit is een andere vorm om vroege schoolverlaters nuttig in te zetten. Dit gebeurt tot grote voldoening van iedereen, ook van henzelf.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de voorzitter, de vraag is natuurlijk welke opdracht men aan deze groep geeft. Indien het gaat om oplossen van problemen tussen school en kinderen, dan lijkt dit op het verhaal van de stroper die boswachter wordt. Op die manier heeft men kans op succes.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, het is toch ook de bedoeling die jongeren te oriënteren

Ramon

en te stimuleren om opnieuw te studeren. Mevrouw de minister, kunt u een en ander verduidelijken ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, hetgeen men hier heeft gezegd, is niet in tegenspraak met de bedoeling van het project. Van de 315 startbanen die door de Vlaamse Gemeenschap kunnen worden ingezet, zijn er 100 voor de preventie van antisociaal gedrag. De 215 andere startbanen worden voorbehouden om de verkeersveiligheid van en naar de school te verbeteren.

Deze startbanen vormen een onderdeel van een tewerkstellingsprogramma. Zij dienen prioritair om jongeren, met weinig of geen werkervaring, een jaar ervaring te laten opdoen om zo hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. De doelgroep zijn jongeren die voortijdig de school hebben verlaten of de studies in het secundair onderwijs hebben stopgezet, maar toch geïnteresseerd zijn om in scholen te werken. Er is geen enkele verplichting. Het project richt zich in het bijzonder tot laaggeschoolde jongeren van allochtone afkomst of uit kansarme gezinnen.

Een van de doelstellingen is de jongeren uit de doelgroep te laten proeven van een job in het onderwijs, zodat ze de smaak te pakken krijgen van een verdere opleiding en tewerkstelling in het onderwijs- of opvoedingscircuit. Daarnaast bieden deze startbanen de mogelijkheid om ondersteunende taken, die nu niet of onvoldoende kunnen worden ingevuld binnen scholen, wel aan bod te laten komen. Scholen met een publiek van jongeren met schoolproblemen krijgen een bijkomende werkracht om te werken aan een positief schoolklimaat én een beter contact tussen de leraren en de allochtone of kansarme ouders en hun kinderen.

Bij de uitwerking van het startbanenproject inzake preventie van antisociaal gedrag – pesten, spijbelen, verbale en andere vormen van agressie, vandalisme – is geopteerd voor een concentratie van de inspanningen in vijf steden : Antwerpen, Mechelen, Gent, Hasselt en Genk. Binnen deze steden is er een preselectie van scholen gebeurd op basis van de percentages leerlingen met een leerachterstand. Deze preselectie gaf een potentiële groep van 140 scholen. Deze groep is zeer heterogeen. Zowel

ASO, TSO als BSO komt erin voor, alsook scholen uit alle netten.

Concreet kunnen scholen die willen instappen, een vacature uitschrijven die aan een aantal minimumvereisten voldoet. Zo mogen deze jongeren op de dag van indiensttreding nog geen 30 jaar zijn en moeten ze laaggeschoold zijn. De terreinen waarop ze kunnen worden ingezet, zijn afgelijnd. Het kan gaan om het organiseren van activiteiten in de vrije ogenblikken van de leerlingen, zoals de middagpauze en speeltijden, en het ondersteunen van leerlingenparticipatie. Het duurzaam verfraaien, vandalismebestendig maken en helpen bij het dagelijks onderhoud van de infrastructuur waarvan leerlingen gebruik maken, en het fungeren als vertrouwenspersoon voor leerlingen die de nood voelen om bij een collega-jongere aan te kloppen, horen daar ook bij.

Eens een school kandidaat is om een startbaner aan te werven, vult men een vacatureblad in dat door het lokale VDAB-kantoor en door de infolijn Startbanen van de Vlaamse Gemeenschap wordt bekendgemaakt. Uit de kandidaten die voldoen aan de minimumvereisten, selecteert de school zelf de uiteindelijke startbaner. Deze startbaan loopt dan na aanwerving een volledig jaar en kan door beide partijen worden opgezegd.

Er is ook in middelen voorzien om vormingsinitiatieven te nemen voor de tewerkgestelde jongeren. Deze initiatieven zijn schooloverstijgend op gemeentelijk vlak. De jongere wordt dus niet zomaar in die situatie gedropt. Er wordt aansluiting nagestreefd met de plaatselijke werking van het Sociaal Impulsfonds. De school waar de startbaner wordt tewerkgesteld, bepaalt de werkinhoud binnen het kader van het project. Het is de bedoeling dat de scholen zelf uit de lijst taken kiezen en verder concreet invullen, vertrekkend vanuit de eigen situatie en het profiel van kandidaat-jongeren. Enkele voorbeelden daarvan zijn : met leraren initiatieven nemen om de vrije tijd in de school, voor en na de lessen en tijdens de middagpauzes op een actieve en creatieve manier in te vullen ; leraren helpen bij het organiseren en begeleiden van bijzondere activiteiten, projectwerk, uitstappen, enzovoort ; een aanspreekpunt vormen voor de jongeren van de school, om hen te ondersteunen – individueel, maar ook als groep – in het verwoorden van hun zorgen of verwachtingen, en dit vooral om hen te helpen bij de organisatie van leerlingenparticipatie ; het personeel van de school helpen bij het goed beheer en onderhoud van materiaal, infrastructuur en gebouwen met de bedoeling het schoolleven zo aan-

Vanderpoorten

genaam mogelijk te maken voor leerlingen en leraren, maar ook voor de ouders.

De directies van de vijf steden werden uitgenodigd op een infodag en kregen daar de gelegenheid alle mogelijke vragen te stellen. De reacties waren gemengd : er waren zowel bijzonder enthousiaste als negatieve reacties. Er waren inderdaad ook directies die dit niet interessant vonden en beslisten niet mee te gaan. We zullen nu zien hoe dit verder verloopt en nadien wordt gestart met het tweede project, namelijk het project inzake verkeersveiligheid. Het project 'preventie anti-sociaal gedrag' kreeg de voorkeur, maar ik wens te beklemtonen dat nergens iets geforceerd wordt en dat niemand tegen zijn zin in een dergelijk project wordt geplaatst. Dit feit alleen geeft reeds blijk van een zekere motivatie en van een zeker engagement, wat de kans op slagen aanzienlijk verhoogt.

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik ben overtuigd van de goede bedoelingen van dit project, maar rekening houdend met de moeilijkheden die de PMS-centra, de sociale diensten en de schoolmiddens reeds onder vinden, stel ik me wel ernstige vragen bij twee taken, namelijk het fungeren als vertrouwenspersoon en het bevorderen en ondersteunen van de leerlingenparticipatie. Ik vraag me af of het wel goed is die jongeren dit aan te doen. Ik pleit dan ook voor een evaluatie en een concretere invulling van die taken, zowel voor die jongeren als voor de scholen.

We mogen niet uit het oog verliezen dat het hier om een bijzonder delicate materie gaat. Stel u voor dat de opdracht van een dergelijke vertrouwenspersoon faliekant afloopt of dat hij vertrouwelijke dingen over situaties thuis naar buiten brengt, tot grote woede van de ouders. De rol van vertrouwenspersoon vergt mijns inziens enige deskundigheid.

Ik hoop dat de evaluatie positieve resultaten zal opleveren.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat hoop ik ook. We zullen in ieder geval reeds vrij vlug kunnen zien waar die jongeren voor worden ingezet. Dit zal de eerste tendens duidelijk maken.

Men mag ook niet vergeten dat men in een aantal scholen reeds met vertrouwensleerlingen werkt. Toegegeven, vertrouwensleerlingen zijn leerlingen van de school zelf, maar ook daarvoor had men aanvankelijk wat schrik omdat men niet goed wist hoe die leerlingen met de privacy en andere zaken zouden omgaan. Men stelde toen dezelfde vragen als u nu, maar de praktijk toont nu aan dat dit schitterend werkt. Het gaat hier inderdaad om leerlingen van de school zelf, dus om een ander publiek.

Mevrouw Veerle Declercq : Zijn het verstandige leerlingen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is niet omdat men zijn schoolloopbaan niet volledig afgewerkt heeft, dat men niet verstandig zou zijn.

Mevrouw Veerle Declercq : Ik heb het over die vertrouwensleerlingen. Bij zwakbegaafden ligt dit niet zo gemakkelijk.

Minister Marleen Vanderpoorten : De doelgroep is ruimer dan men op het eerste gezicht zou denken. We stellen immers vast dat heel wat leerlingen rond de leeftijd van 14 tot 16 jaar het niet meer zien zitten op school, die afhaken, die het moeilijk hebben met zichzelf, die thuis problemen hebben, enzovoort. Maar later – als ze 'tot de jaren van verstand' gekomen zijn – blijken ze plotseling te beseffen dat ze toch wel iets gemist hebben en eigenlijk een fout hebben gemaakt. Als die jongeren in dergelijke projecten stappen, dan kan dit voor hen een echte nieuwe kans betekenen. Degenen die daar niet voor geschikt zijn, zullen volgens mij nooit geselecteerd worden en dus nooit in een school terechtkomen.

We moeten dus inderdaad heel voorzichtig zijn en voortdurend evalueren. Ikzelf verwacht positieve resultaten, maar dat zal later moeten blijken.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Het is inderdaad niet omdat jongeren op een bepaald ogenblik in het secundair onderwijs afhaken, dat zij niet intelligent zijn. Het gaat om jongeren die een tweede kans krijgen en verdienen. Ikzelf heb reeds van die jongeren ontmoet. Hun ervaring ligt precies in hun misoriëntatie op een bepaald ogenblik. Als ervaringsdeskundigen kunnen zij tot goede raadgevers uitgroeien.

Grouwels

Ik heb wel wat bedenkingen bij het feit dat het om een project van één jaar gaat. Wat als die jongeren het goed blijken te doen ? Gaat men hen dan zeggen dat het helaas afgelopen is, hoewel ze misschien schitterend werk hebben geleverd ? In het verleden werden reeds vaak projecten of speciale programma's opgestart om jongeren aan het werk te helpen, maar keer op keer werden die veel te vroeg afgeblazen.

Ik heb ook nog een vraag over de geselecteerde grote steden die voor dit project in aanmerking komen. Ik stel vast dat Brussel – gemeten naar het aantal Nederlandstalige inwoners de derde grootste Vlaamse stad – daar niet bij zit. Ik heb het dan nog niet eens over het doelpubliek dat de Vlaamse regering in haar regeringsverklaring vooruitschoof, namelijk 30 percent van de Brusselse bevolking. Ik vraag me af wat daar de reden voor is en of de kans bestaat dat daar in de toekomst verandering in komt.

Het voorbeeld dat ik daarstraks gaf en dat zich richt tot jongeren die via vormingsprojecten terug naar de arbeidsmarkt worden getrokken, wordt gefinancierd door het SIF-Brussel. Ik denk dat dit perfect kan aansluiten bij het initiatief dat u nu neemt.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Er is een eerste selectie geweest van vijf steden in verband met dit project. Later volgt het project verkeersveiligheid.

Daarbij hoeven niet dezelfde steden worden geselecteerd. U moet dit zien als een evolutie.

Als het lukt, zal het worden voortgezet. Dat men bedenkingen heeft bij de startbaangegevens, kan ik me best voorstellen. We stonden echter voor een keuze : niet participeren of wel participeren, maar dan onder het systeem van de startbanen. Dat laatste hebben we dan maar aangenomen. Voor de rest kan het evolueren, zowel wat de jongeren als wat de steden betreft.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Juist omdat het onder de invalshoek van de startbanen is opgezet, is het een gewestaangelegenheid. Het gaat immers over het Vlaams tewerkstellingsbeleid. Men zou daaruit kunnen afleiden dat Brussel niet in aanmerking komt omdat de Vlaamse Gemeenschap in Brussel enkel bevoegd is voor gemeenschapsaangelegenheden.

Nochtans kan het mijns inziens in Brussel toepasbaar worden gemaakt door te stellen dat het hier gaat over vormingsprojecten om jongeren naar de arbeidsmarkt te leiden. Op dat vlak kan Vlaanderen wel initiatieven nemen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik zal rekening houden met uw bedenkingen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.43 uur.*
